

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-537/23 – 1

Υπόθεση C-537/23

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

22 Αυγούστου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Cour de cassation (Γαλλία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

13 Απριλίου 2023

Αναιρεσείουσα:

Societa Italiana Lastre SpA (SIL)

Αναιρεσίβλητη:

Agora SARL

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ COUR DE CASSATION, PREMIÈRE CHAMBRE CIVILE
(ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΑΚΥΡΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ, ΠΡΩΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ
ΤΜΗΜΑ), ΤΗΣ 13ης ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2023

[παραλειπόμενα]

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

- 1 Κατά την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση (εφετείο Rennes, 4 Νοεμβρίου 2021), για την πραγματοποίηση έργου που ανέθεσαν [δύο φυσικά πρόσωπα που ζουν ως ζευγάρι (οι κύριοι του έργου)], η γαλλική εταιρία Agora συνήψε με την ιταλική εταιρία SPA Italiana Lastre (SIL) σύμβαση για την προμήθεια πλακών εξωτερικής

επένδυσης, κατά την οποία: «Για κάθε διαφορά που θα προκύψει από την παρούσα σύμβαση ή θα σχετίζεται με αυτή, αρμόδιο θα είναι το πρωτοδικείο της Brescia. Η Societa Italiana Lastre επιφυλάσσεται της δυνατότητας να εναγάγει τον αγοραστή ενώπιον άλλου αρμοδίου δικαστηρίου, στην Ιταλία ή την αλλοδαπή.»

- 2 Τον Νοέμβριο του 2019 και τον Ιανουάριο του 2020, οι [κύριοι του έργου], επικαλούμενοι δυσλειτουργίες, άσκησαν αγωγή κατά όλων των αναδόχων του έργου, καθώς και του προμηθευτή των πλακών, με αίτημα την αναγνώριση της ευθύνης τους και την καταβολή αποζημίωσης.
- 3 Η εταιρία SIL προέβαλε ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας κατά της αιτήσεως παροχής εγγυήσεως της εταιρίας Agora.
- 4 Το cour d'appel (εφετείο) απέρριψε την ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας κάνοντας δεκτό ότι η ρήτρα αυτή παρείχε στην εταιρία SIL ευρύτερη επιλογή ως προς τα δικαστήρια ενώπιον των οποίων δύναται να προσφύγει από ό,τι στην εταιρία Agora, χωρίς να διευκρινίζει τα αντικειμενικά στοιχεία επί των οποίων συμφώνησαν τα μέρη προκειμένου να ορίσουν το δικαστήριο ενώπιον του οποίου μπορούσαν να προσφύγουν, ότι παρείχε, επομένως, στην εταιρία SIL διακριτική επιλογή αντίθετη προς τον σκοπό της προβλεψιμότητας που πρέπει να επιδιώκουν οι ρήτρες παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας και ότι ήταν, ως εκ τούτου, παράνομη.

Ο λόγος αναιρέσεως

- 5 Η εταιρία SIL προσάπτει στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ότι επικύρωσε τη διάταξη περί απορρίψεως της ενστάσεως ελλείψεως δικαιοδοσίας, καίτοι:

«1°/ το εφετείο, απορρίπτοντας την ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας που προέβαλε η εταιρία SIL, χωρίς να απαντήσει στον μόνο λόγο εφέσεως, με τον οποίο προβαλλόταν ότι η ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας έπρεπε να κριθεί, δυνάμει του άρθρου 25, παράγραφος 1, κανονισμού 1215/2012, υπό το πρίσμα του ιταλικού και όχι του γαλλικού δικαίου, παρέβη το άρθρο 455 του code de procédure civile (κώδικα πολιτικής δικονομίας):

2°/ η εγκυρότητα συμφωνίας διεθνούς δικαιοδοσίας κρίνεται βάσει του δικαίου του κράτους των ορισθέντων δικαστηρίων· εκτιμώντας ότι η ρήτρα παρέκτασης στην οποία συμφώνησαν τα μέρη είναι παράνομη, έχοντας διαπιστώσει ότι η εν λόγω ρήτρα προσδιόριζε το πρωτοδικείο της Brescia ως αρμόδιο, χωρίς να εφαρμόζει το ιταλικό δίκαιο, το cour d'appel (εφετείο) παρέβη το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.»

Το νομικό πλαίσιο

- 6 Υπό το καθεστώς της σύμβασης της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ, 9 Νοεμβρίου 2000, C-387/98, Coreck Maritime) έκρινε ότι το άρθρο 17, πρώτο εδάφιο, έχει την έννοια ότι δεν απαιτεί να είναι κατά τέτοιο τρόπο διατυπωμένη η ρήτρα παρέκτασης διεθνούς δικαιοδοσίας ώστε μόνον από το κείμενό της να μπορεί να προσδιοριστεί το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία, ότι είναι αρκετό η ρήτρα να προσδιορίζει τα αντικειμενικά στοιχεία ως προς τα οποία τα μέρη ήλθαν σε συμφωνία για να επιλέξουν το δικαστήριο ή τα δικαστήρια στα οποία θέλουν να υποβάλουν τις διαφορές τους που έχουν ανακύψει ή θα ανακύψουν και ότι τα στοιχεία αυτά, τα οποία πρέπει να είναι αρκούντως ακριβή για να παρέχουν στον δικάζοντα δικαστή τη δυνατότητα να καθορίσει αν έχει διεθνή δικαιοδοσία, μπορούν εν ανάγκη να συγκεκριμενοποιηθούν από τις ιδιαίτερες περιστάσεις της υποθέσεως.
- 7 Κατά το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (κανονισμός Βρυξέλλες Ια), αν τα μέρη, ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας τους, συμφώνησαν ότι ένα δικαστήριο ή τα δικαστήρια κράτους μέλους θα δικάζουν τις διαφορές που έχουν προκύψει ή που θα προκύψουν από συγκεκριμένη έννομη σχέση, το δικαστήριο αυτό ή τα δικαστήρια του κράτους αυτού έχουν διεθνή δικαιοδοσία, εκτός αν η συμφωνία είναι άκυρη ως προς την ουσιαστική της ισχύ της βάσει της νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους. Αυτή η δικαιοδοσία είναι αποκλειστική εκτός αν τα μέρη συμφώνησαν άλλως.

Λόγοι που δικαιολογούν την προδικαστική παραπομπή

- 8 Το άρθρο 25, παράγραφος 1, θέσπισε παραπομπή στο δίκαιο του κράτους μέλους του δικαστηρίου που ορίστηκε ως αρμόδιο για την εκτίμηση του κύρους της ρήτρας παρέκτασης διεθνούς δικαιοδοσίας «ως προς την ουσιαστική της ισχύ».
- 9 Λόγω της διευκρίνισης αυτής, πρέπει να διερευνηθεί το περιεχόμενο της άνω παραπομπής, ιδιαίτερα εάν υφίστανται ασύμμετρες ρήτρες παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας που παρέχουν σε ένα μόνον από τα μέρη τη δυνατότητα να επιλέξει δικαστήριο της αρεσκείας του, αρμόδιο σύμφωνα με τους κανόνες του κοινού δικαίου, άλλο από το μνημονευόμενο στην ίδια ρήτρα.
- 10 Αν το έτερο μέρος υποστηρίζει ότι η εν λόγω ρήτρα είναι παράνομη λόγω της ασάφειάς της και/ή του δημιουργούντος ανισορροπία χαρακτήρα της, πρέπει το εν λόγω ζήτημα να επιλυθεί υπό το πρίσμα αυτόνομων κανόνων που αντλούνται από το άρθρο 25, παράγραφος 1, του Κανονισμού Βρυξέλλες Ια και του σκοπού της προβλεψιμότητας και της ασφάλειας δικαίου που επιδιώκει ο εν λόγω κανονισμός, ή πρέπει να επιλυθεί με την εφαρμογή του δικαίου του κράτους μέλους που ορίζει η ρήτρα; Με άλλα λόγια, εξαρτάται το ζήτημα αυτό, κατά την

έννοια του εν λόγω κανονισμού, από την ουσιαστική ισχύ της ρήτηρας; Πρέπει, αντιθέτως, να γίνει δεκτό ότι οι προϋποθέσεις της ουσιαστικής ισχύος της ρήτηρας ερμηνεύονται περιοριστικά και αφορούν μόνον τις υλικές αιτίες της ακυρότητας, και κυρίως, την απάτη, την πλάνη, τον δόλο, τη βία και την ανικανότητα;

- 11 Αν το ζήτημα της ασάφειας ή του δημιουργούντος ανισορροπία χαρακτήρα της ρήτηρας πρέπει να επιλυθεί υπό το πρίσμα αυτόνομων κανόνων, έχει το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, την έννοια ότι πρέπει ή δεν πρέπει να εφαρμοστεί ρήτρα που επιτρέπει σε μέρος να προσφύγει σε ένα μόνον δικαστήριο, ενώ επιτρέπει στο έτερο μέρος να προσφύγει, πέραν του δικαστηρίου αυτού, ενώπιον κάθε λοιπού αρμόδιου, σύμφωνα με το κοινό δίκαιο, δικαστηρίου;
- 12 Αν η ασυμμετρία ρήτηρας οφείλεται σε ουσιαστική προϋπόθεση, πώς πρέπει να ερμηνευθεί η εν λόγω διάταξη και ιδιαίτερα η παραπομπή στο δίκαιο του κράτους του ορισθέντος δικαστηρίου, στην περίπτωση που η ρήτρα προσδιορίζει πλείονα δικαστήρια ή προσδιορίζει δικαστήριο καταλείποντας σε ένα από τα μέρη τη δυνατότητα επιλογής άλλου δικαστηρίου και το μέρος δεν έχει ακόμη, κατά την ημερομηνία που επιλαμβάνεται ο δικαστής, προβεί στην επιλογή:
- είναι η εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία μόνον η νομοθεσία του ρητώς ορισθέντος δικαστηρίου, χωρίς να ασκεί επιρροή το γεγονός ότι δύνανται να επιληφθούν και άλλα δικαστήρια;
 - στην περίπτωση πλειόνων ορισθέντων δικαστηρίων, είναι δυνατή η προσφυγή στο δίκαιο του πράγματι επιληφθέντος δικαστηρίου;
 - τέλος, λαμβανομένης υπόψη της αιτιολογικής σκέψης 20 του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, πρέπει να νοηθεί ότι η παραπομπή στο δίκαιο του δικαστηρίου του ορισθέντος κράτους μέλους αφορά τους κανόνες ουσιαστικού δικαίου του εν λόγω κράτους μέλους ή τους κανόνες σύγκρουσης νόμων;

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο):

Έχοντας υπόψη το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

ΥΠΟΒΑΛΛΕΙ στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1^ο) Σε περίπτωση ασύμμετρης ρήτηρας παρέκτασης διεθνούς δικαιοδοσίας που παρέχει σε ένα μόνον από τα μέρη τη δυνατότητα να επιλέξει δικαστήριο της αρεσκείας του, αρμόδιο σύμφωνα με τους κανόνες του κοινού δικαίου, άλλο από το μνημονευόμενο στην ίδια ρήτρα, αν το έτερο μέρος υποστηρίζει ότι η εν λόγω ρήτρα είναι παράνομη λόγω της ασάφειάς της και/ή του δημιουργούντος ανισορροπία χαρακτήρα της, πρέπει το ζήτημα αυτό να επιλυθεί υπό το πρίσμα αυτόνομων κανόνων που αντλούνται από το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια και τον σκοπό της προβλεψιμότητας και της ασφάλειας

δικαίου που επιδιώκει ο εν λόγω κανονισμός ή πρέπει να επιλυθεί με την εφαρμογή του δικαίου του κράτους μέλους που ορίζει η ρήτρα [;] Με άλλα λόγια, εξαρτάται το ζήτημα αυτό, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου, από την ουσιαστική ισχύ της ρήτρας; Πρέπει, αντιθέτως, να γίνει δεκτό ότι οι προϋποθέσεις της ουσιαστικής ισχύος της ρήτρας ερμηνεύονται περιοριστικά και αφορούν μόνον τις υλικές αιτίες της ακυρότητας, και κυρίως, την απάτη, την πλάνη, τον δόλο, τη βία και την ανικανότητα;

2°) Αν το ζήτημα της ασάφειας ή του δημιουργούντος ανισορροπία χαρακτήρα της ρήτρας πρέπει να επιλυθεί υπό το πρίσμα αυτόνομων κανόνων, έχει το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, την έννοια ότι πρέπει ή ότι δεν πρέπει να εφαρμοστεί ρήτρα που επιτρέπει σε μέρος να προσφύγει ενώπιον ενός μόνον δικαστηρίου, ενώ επιτρέπει στο έτερο μέρος να προσφύγει, πέραν του εν λόγω δικαστηρίου, ενώπιον κάθε λοιπού αρμόδιου, σύμφωνα με το κοινό δίκαιο, δικαστηρίου;

3°) Αν η ασυμμετρία ρήτρας οφείλεται σε ουσιαστική προϋπόθεση, πώς πρέπει να ερμηνευθεί η εν λόγω διάταξη και ιδιαίτερα η παραπομπή στο δίκαιο του κράτους του ορισθέντος δικαστηρίου, στην περίπτωση που η ρήτρα προσδιορίζει πλείονα δικαστήρια ή προσδιορίζει δικαστήριο καταλείποντας σε ένα από τα μέρη τη δυνατότητα επιλογής άλλου δικαστηρίου και το μέρος δεν έχει ακόμη, κατά την ημερομηνία που επιλαμβάνεται ο δικαστής, προβεί στην επιλογή;

- είναι η εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία μόνον η νομοθεσία του ρητώς ορισθέντος δικαστηρίου, χωρίς να ασκεί επιρροή το γεγονός ότι δύνανται να επιληφθούν και άλλα δικαστήρια;
- στην περίπτωση πλειόνων ορισθέντων δικαστηρίων, είναι δυνατή η προσφυγή στο δίκαιο του πράγματι επιληφθέντος δικαστηρίου;
- τέλος, λαμβανομένης υπόψη της αιτιολογικής σκέψης 20 του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, πρέπει να νοηθεί ότι η παραπομπή στο δίκαιο του δικαστηρίου του ορισθέντος κράτους μέλους αφορά τους κανόνες ουσιαστικού δικαίου του εν λόγω κράτους ή τους κανόνες σύγκρουσης νόμων;

[παραλείπόμενα]